

Objaśnienia znaków:

Przy pierwszym karmieniu: 1 - podawano dziecko w pierw do prawej piersi, aby nie było leworęczne, 2 - matka wykonywała znak krzyża nad dzieckiem, 3 - osoba podająca do karmienia wykonywała znak krzyża nad dzieckiem, 4 - matka wykonywała znak krzyża nad swoją piersią, 5 - osoba podająca wykonywała znak krzyża nad piersią położnicy, 6 - babka kropiła piersz położnicy święconą wodą (w punkcie 19.33. XVI czyniła to sama matka), 7 - wykonywano nad dzieckiem znak krzyża, brak dokładniejszych danych, 8 - osoba podająca dziecko (czasem matka) wypowiadała specjalne formuły słowne do dziecka, 9 - inne odpowiedzi (zob. komentarz), 10 - brak tradycji, 11 - brak odpowiedzi.

Uwagi:

1. Mapę opracowano na podstawie badań terenowych prowadzonych w latach 70. XX wieku przez Pracownię Polskiego Atlasu Etnograficznego.
2. Mapa dotyczy stanu zjawiska w latach 70. XX wieku.
3. Punkty z pionową kreską oznaczają informacje pochodzące od ludności napływowej (przesiedleńcy z Kresów Wschodnich i osadnicy z różnych stron Polski).
4. Na mapie obok głównych rzek zaznaczono również większe miasta – małymi pustymi kółkami.

Mapę opracowano na podstawie odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu PAE nr 7, Zwyczaje, obrzędy i wierzenia urodzinowe, oprac. Józef Gajek:

1. Czy temu pierwszemu karmieniu towarzyszą:

- a) jakieś zabiegi o charakterze magicznym? /np. celem zabezpieczenia dostatku pokarmu? zdrowego pokarmu? pomyslnego rozwoju dziecka?
- b) czy osoba podająca dziecko do karmienia wypowiada jakąś formułę? Jakies powiedzenie zwyczajowe, przysłowie? /odnotować w cudzysłowie/.